

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izahaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plaša na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katol. Hukovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust, Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Mir božičnih praznikov.

Vse se pripravlja na božične praznike! Skrbna mati je očistila sobe, pripravila perilo, in sedaj se ogleduje po shrambi, da bo miza na praznike dobro pogrnjena. Oče je končal svoje delo v gozdovih, vinarstvih, na polju in travnikih ter se mudi zadnje dni okoli domače hiše, da še tukaj spravi vse v lep red. Otroci, ki so izven doma, pošiljajo pisma, da se vrnejo ob praznikih k ljubim starišem in da že komaj pričakujejo veselega svidenja. Trgovci imajo te dni polne trgovine, obrtniki ter rokodelci pa polne roke dela. Vse se pripravlja na božične praznike!

In naše srce, tudi ono se pripravljajo po svoje na praznike. Tajno, tiho in polagoma prihajajo vanj nenavadna čustva. Nekaj blaženega imajo ta čustva v sebi, nekaj svetega, nekaj osrečujočega. Človeka povzdignejo nad nižino vsakdanjih preprirov in bojev, osvobodijo ga trdih, in večkrat umazanih vezi kruhoborskega življenja, ter dajo njegovi duši prost polet v kraljestvo vzvišenih čustev miru, ljubezni do bližnjega ter odpuščanja vsem nasprotnikom. Tudi naše srce se pripravljajo po svoje na božične praznike!

Glasno in veselo se razlegajo zvonovi domače cerkve po dolinah in bregovih. Čudno! O božičnih praznikih pojejo zvonovi drugače kot navadno, in o velikonočnih praznikih zopet drugače. O Božiču pojejo tako mило, tako mirno in k sebi vabeče! In ljudje radi sledijo vabljenju božičnih zvonov. Od vseh strani prihajajo k cerkvi, kakor pisani trakovi se gibljejo cele vrste ljudi po cestah in potih, ki se stekajo vse k cerkvi. Tudi orglje pojejo drugače kakor drugokrat. Kakor bi bile napolnjene z veseljem in prisrčno molitvijo.

Jaslice nas poziravljajo s postranskega oltarja. Ah, te jaslice! Zarko oko nežnih otrok, kako bistro in živalno si ogleduje Jezusčka, pastirje in živinico. To je dogodek za naše najmlajše zemljane, kadar gledajo skupino sv. družine, po tuje oblečene pastirje in v les upodobljeno čredo v slikovitih, bujnih barvah lepo razpostavljeno pred seboj. Mlada srca živijo ob teh pogledih in pobožne matere jih morajo opominjati, da tuintam vendar sklenejo rokice k molitvi in molijo Onega, kojega rojstvo obhajamo.

Popolnoma drugače prihajajo odrasli ljudje k jaslicam. Z veseljem, globokim in tihim veseljem, da se je rodil Odrešenik. Iz ljubezni do nas je prišel na svet, da nas potegne iz teme prevar in pregreh. Ni prišel, da nas kara in kaznuje, ampak da nas vabi k sebi in nam odpušča. Naša pota so polna zmot in naša srca polna neurejenih želj, mi potrebujemo odpuščanja. Pri božjem Detetu ga najdemo, ravno zaradi tega je prišel Odrešenik med nas. Z zaupanjem poklekamo pred jaslicami ter tožimo božjemu Detetu svoje zmete in pregrehe. In prepričani smo, da smo našli uslišanje. Mir, blaženi mir božičnih praznikov se vseljuje v naša srca. Srčne se čutimo, ker naša srca počivajo za trenotek pri Bogu.

Blaženi, tajinstveni in osrečujoči mir božičnih praznikov, ne zapusti naših src. Ljubo Dete v jaslicah, ostani vedno pri nas!

Kaj nam je treba pripraviti za ljudsko štetje.

Pri ljudskem štetju, ki se vrši po celi državi z 31. decembrom, morajo gospodarji, oziroma stariši, imeti pripravljena naslednja dokazila:

I. Listine dokazujoče ime, rojstni kraj, starost in domovinstvo (zlasti rojstni list, domovnico, poročni list, delavsko knjigo, družinsko knjigo, viničarsko knjigo, potni list in enake).

Za vsako h gospodarstvu spadajočo osebo, nadalje za vsakega ne pri stariših stanujočega sina in za vsako ne pri stariših stanujočo hčer, kateri še niso samosvoji (polnoletni ali proglašeni za polnoletne) ravno to.

II. Po 1 matični izpisek ali po 1 poverjeni prepis krstnega lista:

Za vsakega h gospodarstvu spadajočega, v letih 1891 do 1901 rojenega moškega avstrijskega državljanca in za vsakega v kronovinah in deželah zastopanih v državnem zboru v letih 1891 do 1901 rojenega, ne pri stariših stanujočega sina.

Ta dokazila si morajo priskrbeti dotični gospodarji in stariši.

Takšni matični izpiski se izdajajo na ustmeno ali pismeno, kolka prosto prošnjo zastopnik in pristojbine prosto. Za dečke, oziroma mladeniče, rojene v kronovinah in deželah zastopanih v državnem zboru pri onem matičnem uradu, v kojega okolišu so se narodili. Za dečke, oziroma mladeniče, rojene izven kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru, se poverjujejo prepisi izvornih rojstnih listov, katere se imajo napraviti stranke same, pri magistratih mest v lastnim Statutom (pri mestnih svetih, mestnih uradih), pri okrajnih glavarstvih in političnih ekspoziturah na ustmeno ali pismeno, kolka prosto prošnjo zastopnik in pristojbine prosto.

Ker v prav mnogih slučajih ni mogoče takoj spisati izpisek iz rojstne knjige in ker istotako nabava drugih, pod točko I. navedenih listin dokaj časa zahteva, se vsem, kateri so v smislu tega razglasa zavezani predložiti dokazila, priporočila, da čim najpreje vkrenejo, kar je v dobavo teh listin potrebno, da imajo pred koncem 1910 potrebne listine v rokah.

V vseh občinah mariborskega političnega okraja se bode štel po števni komisarijih.

Vsak gospodar mora števemu komisariju, izkazanemu z namestitilno listino, ko se zgledi v hiši, oziroma v stanovanju:

1. brez vsakega vpliva in po pravici odgovarjati na v svrhu izpolnjevanja zapisnice stavljenega vprašanja.

2. na zahtevanje dovoliti vpogled v pripravljene listine I. skupine (glej zgoraj.)

3. vročiti slučajne matične izpiske, oziroma poverjene prepise krstnih listov (glej zgoraj točko II.) Kdor bi se štetju odtegnil ali bi dal napačne odgovore, se ga lahko kaznuje z globo od 2 do 40 K ali z zaporom do 4 dni. Kaznuje se lahko tudi tiste, ki bi ne pripravil vsega, kar je potrebno za štetje. Ako bi kdo zakrivil kake posebne prestopke, si nakopa lahko tudi sodnijsko postopanje.

Vsaka posamezna oseba bo morala odgovoriti na povprečno 30 vprašanj. Vprašalo se bo po imenu, po družinskem ali drugem razmerju do imejtelja stanovanja, po spolu, rojstnih datih, domovinski pravici, verskem izpovedanju, številu družine, občevalnem jeziku, znanju čitanja in pisanja in telesnih hibah. Za nas je najvažnejše vprašanje po občevalnem jeziku. Postavno velja za občevalni jezik samo en jezik, in sicer oni, ki se ga govori v lastni domači družini. Ako tedaj delojemalec govori z delodajalcem nemški, to še ni njegov občevalni jezik, ampak njegov občevalni jezik je oni, ki ga govori v svoji družini. — Kratko rečeno: občevalni jezik je ravno isto kot materni jezik, na vprašanje po občevalnem jeziku moramo ravno tako odgovoriti kakor če bi bili vprašani po materinem jeziku. Vprašalo se bo vsakega tudi po njegovem poklicu in po realnem posestvu v državi. Omenjeno naj še bo, da se vrši ob enem z ljudskim štetjem tudi štetje živine, kar smo sicer že večkrat poročali.

V Mariboru in Celju se bo vpraševalo tudi po stanovanjskih in hišnih razmerah. Poizvedovalo se bo po natančnem opisu stanovanja, visokosti najemnine itd. Vsa vprašanja se morajo odgovoriti tako kakor bo faktično stanje dne 31. dec. 1910. Če bi se tedaj na primer zgodilo, da bi prišel h kakim stranki števni komisar še le okoli 15. jan., potem se mora odgovoriti tako, kakor je bilo 31. dec.

Politični ogled.

— Drž. zbor je zadnji petek, dne 16. t. m. dokončal svoje letošnje delovanje. Sprejel se je trimesečni proračun za leto 1911, podaljšal za dobo enega leta sedaj veljavni opravniki, ter dovolil začasno za šest tednov avstro-ogrski banki, da še nadalje izdaja bankovce v papirju in da ji ni treba, ako sama noče, v tem času za bankovce odšteti zlatega denarja. Sprejeli so se tudi vsi nujni predlogi, ki so jih staveli različni poslanci zaradi uim v svojih volilnih okrajih. V imenu poslancev Kmečke zveze je govoril ob tej priliki dr. Korošec in opozarjal vladne zastopnike, da se naj ozirajo posebno na Spodnje Štajersko, ker tam uime nastopajo leto za letom in ker so se javili novi sovražniki kmečkih pridelkov, namreč črvi, ki napravljajo velikansko škodo. Dr.

Benkovič pa je govoril za znižanje tarifov (prevoznih cen), ki se naj dovolijo za premog, izkapan na slovenskih tleh. Ob koncu petkove seje je želel zbornični predsednik krščanski socialcec dr. Pattai vsem vesele praznike, in poslanci so se odpravili v svojo domovino. Državni zbor bo zopet sklican okoli sredine meseca januarja. Med tem ko poslancev ne bo na Dunaju, se bo gotovo sestavilo novo ministristvo. Mnogi mislijo, da bo cesar zopet baronu Bienerthu poveril sestavo nove vlade, a da baron Bienerth ne bo vzel več v svoj kabinet onih oseb, ki so postale slišno nepriljubljene, kakor finančni minister Bilinski.

— Neodrešeni Italijani, navadno iredentovci nazivani, se imenujejo vsi oni Italijani, ki stanujejo v Avstriji, pa bi radi prišli pod italijanskega kralja. Oba ministra zunanjih zadev, italijanski marki San Giuliano in avstrijski grof Aehrenthal sta letos javno in slovesno zatrjevala, da ni več iredente. Toda kmalu nato sta bila v Avstriji v Gradcu in na Dunaju dva procesa proti iredentovcem, v katerih so se obtožencem dokazale izdajalske zveze z italijanskim kraljestvom, v Italiji pa so imeli italijanski narodovci pred kratkim v Florenci shod, na katerem so padle navdušene besede za neodrešene avstrijske brate. Govorniki so naglašali, da bodo njihove vojne priprave leta 1912. popolnoma dokončane. Vsprejela se je resolucija, v kateri se je poudarjalo: „Zdrav in ploden iredentizem je le oni, kateri brani narodnost neodrešenih pokrajin, z namenom, da najdemo te pokrajine v njih zvestobi in jeziku ohranjene, kadar jih bomo s svojimi prenovljenimi močmi rešili.“ Rešili seveda iz objema avstrijske države! Pozornost vzbujata tudi predlog italijanske vlade poslanski zbornici, da se naj zdatno pomnoži število parobrodov na Jadranskem morju. Brezdvomno je, da se pripravljajo Italija vsepovsod na trenotek, v katerem nas hoče z oboroženo silo oropati Trsta in naših italijanskih pokrajin.

— S Portugalskega prihajajo sedaj bolj redka poročila. A ta pravijo, da ljudje niso zadovoljni z novo framasonsko vlado, ker jim ni prinesla onega blagoslova, katerega je obetala. Pograbili so voditelja pač kraljevo in cerkveno premoženje, a s tem niso osrečili ljudstva, ampak le sebe in svoje prijatelje. Nekateri osebe, ki so prišle pod novo vlado kvišku, so morali že odstaviti, ker so preveč goljufale in kradle. Je že tako, da kjer se druge božje postave ne izpolnjujejo, tam se tudi sedma ne izpolnjuje. Tudi vojaki, ki so se udeležili upora, so hudo nezadovoljni, ker se jim je prej od framasonskih voditeljev mnogo obljubljalo, pozneje pa nič dalo. Na Španjskem je že v krogih okrog kraljeve rodbine minul prvi strah, ki ga je vzbudila portugalska prekucija, in sedaj se kralj zopet pripravljajo, da dela liberalno politiko. Toda zgoditi se mu zna, kakor portugalskemu kralju, da bo ljudstvo pozneje obdržalo liberalizem, pognalo pa kralja.

Mala politična naznanila.

Dne 16. decembra: Delegacije se snidejo dne 28. in 29. t. m. v Budimpešti, da rešijo začasen proračun. — Švicarska zvezna skupščina je izvolila zveznim predsednikom za leto 1911 načelnika oddelka za notranje stvari, Marka Rucheta. — Kitajci hočejo ustavo. V Mukdenu je priredilo 10.000 Kitajcev demonstracijo. Zahtevali so, naj se skliče takoj kitajski državni zbor.

Dne 17. decembra: Na Dunaju so se sešle dne 14. t. m. letošnje vojaške konference (posvetovanja) pod predsedstvom cesarja. Zaključile so se včeraj. — Ruska tajna policija je prišla zopet na sled veliki, po vsej Rusiji razširjeni tajni organizaciji revolucionarjev. Včeraj je zaprla policija v Petrogradu 15 dijakov, obdolženih revolucionarne agitacije, in preiskala veliko hiš. — Novi nemiri so vzburljivi v Albaniji. Albanci zapuščajo Turčijo in se naseljujejo v Črni gori. Sulaman aga je zbral 300 mož in proglašajo novo vstajo.

Dne 18. decembra: Gosposka zbornica bo zborovala v torek, dne 20., in v sredo, dne 21. t. m., da potrdi predloge o državnih potrebščinah, sprejete v poslanski zbornici. — Češko-nemška sprava pogajanja se to leto ne bodo več vršila. Nadaljevala se bodo šele v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Kakor se poroča, je smatrati češko-nemška sprava pogajanja, ki bi se imela vršiti na Dunaju, za popolnoma ponesrečena, in se bodo meseca januarja nada-